

Posudek na rigorózní práci

Mgr. Simony Kalousové na téma

Obhajoba právnické osoby v trestním řízení a problematika s obhajobou související

I.

Téma recenzované rigorózní práce je aktuální a společensky závažné. Trestní řízení proti právnickým osobám vykazuje v porovnání s trestním řízením proti osobám fyzickým dlouhou řadu odlišných prvků, jejichž příčinou je skutečnost, že subjektem trestní odpovědnosti a také subjektem trestního řízení je právnická osoba, tedy subjekt odlišný od tradičního subjektu, tedy osoby fyzické.

Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, tedy zák. č. 418/2011 Sb., v platném znění, (dále jen „topo“), sice pamatuje na odlišnosti, které jsou spojeny s trestním řízením proti právnické osobě, a to ve své části druhé, ale jde o ustanovení, která jsou jen velmi obecná, nepamatující na všechny anomálie, které se mohou v řízení proti právnickým osobám vyskytnout.

Nelze v této spojitosti nepřipomenout záporné prezidentské veto Václava Klause k Parlamentem ČR schválenému zákonu o trestní odpovědnosti právnických osob v prosinci roku 2011, ve kterém prezident republiky mimo jiné uvedl: „...*konkrétní podoba zákona je špatně zpracována, neboť představuje jen velmi hrubou kostru procesních otázek trestního stíhání právnických osob. V praxi to nemůže stačit a soudy budou nuceny v konkrétních kauzách improvizovat a dikci zákona dotvářet.*“¹ Je třeba říci, že tomu tak skutečně je a žádná z dosud přijatých novel tohoto zákona se důsledněji procesními ustanoveními tohoto zákona ke škodě věci nezabývala. Proto lze jen přivítat snahu rigorozantky hlouběji se zabývat otázkami obhajoby právnických osob v trestním řízení.

Práce je původním, originálním textem, i když systém vykazuje shodu 23 %, ovšem vesměs jde o shodu s předchozím odborným textem autorky. Mgr. Simona Kalousová se totiž otázkami obhajoby právnické osoby zabýval literárně již několikrát, například částečně i ve své diplomové práci.

---

¹ Jelínek, J., Herczeg, J.: Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob. 2. Vydání. Praha: Leges, 2013, s. 22.

II.

Rigorózní práce má logickou osnovu, skládá se z úvodu, osmi kapitol dále členěných a závěru. Autorka ve své práci postupně pojednává stručně o přijetí právní úpravy trestní odpovědnosti právnických osob, o právnické osobě jako subjektu trestního řízení a nositelce práva na spravedlivý proces, o obhajobě v trestním řízení obecně a o nutné obhajobě právnické osoby, o srovnání české právní úpravy s právní úpravou okolních států i právní úpravou reprezentanta systému common law, totiž právní úpravou Anglie a Walesu, o problémech aplikační praxe. Rigorózní práci končí stručným závěrem. Osnova práce dává představu o otázkách v práci rozebíraných, jednotlivé části práce na sebe vhodně navazují.

Rigorozantka vyšla z dostatečného počtu odborných literárních pramenů, s kterými pracovala korektně a kreativně. Mnohé z pramenů jsou cizojazyčné, což práci pochopitelně zhodnocuje. V práci vhodně využila také judikatury obecných soudů i Ústavního soudu. Právě nedostatky konkrétní právní úpravy a nutnost vycházet z judikatury soudů činilo práci obtížnějším.

Práce má dobrou úpravu a prošla pečlivou technickou redakcí.

III.

Autorka si jako základní vědeckou otázku (cíl práce) vytyčila problém mezi obhajobou právnické osoby v trestním řízení. Tato otázka je stanovena správně a doktorandka se snaží na ni právně kultivovaným způsobem odpovědět. Poukazuje na ustanovení § 35 odst. 2 topo, které nutnou obhajobu právnické osoby v řízení proti právnickým osobám vylučuje. Toto ustanovení označuje za neproporcionální zásah do práva právnické osoby na obhajobu.

Autorka se domnívá, že nutná obhajoba by v řízení proti právnickým osobám neměla být vylučována, a to zejména za situace, kdy neexistuje osoba oprávněná za právnickou osobu činit úkony v řízení před soudem, popřípadě pokud zástupce nehájí zájmy této právnické osoby dostatečně, a kdy je sjednávána dohoda o vině a trestu.

I když se autorka zaměřuje zejména na otázku obhajoby obhájcem právnické osoby, uvádí v práci několik dalších disproporcí mezi fyzickou osobou a právnickou osobou při zastoupení právnické osoby v řízení před soudem.

Tak například za velmi problematickou autorka považuje zákonodárcem zvolenou konstrukci pro ustanovení opatrovníka právnické osobě. Orgány činné v trestním řízení mají tendenci vykládat ustanovení § 34 topo účelově a uměle vytvářet podmínky pro aplikaci odst. 5 tohoto ustanovení, podle kterého musí být právnické osobě opatrovník ustanoven. Právnická osoba tak fakticky může být zbavena možnosti hájit sebe sama. Zákonodárce nadto nijak

nevymezil, jaká osoba se takovým opatrovníkem může stát. Reálně tak může nastat (a v praxi nastává) situace, kdy je opatrovníkem ustanovena osoba, která nemá s chodem společnosti žádné zkušenosti a na jejím fungování není nijak zainteresována. V důsledku toho pak tato osoba hájí zájmy právnické osoby v trestním řízení pouze formálně.

IV.

Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Simony Kalousové je plně způsobilým podkladem pro ústní obhajobu. Autorka prokázala hlubší odborné znalosti i suverénní znalost aplikační praxe. Při ústní obhajobě doporučuji zabývat se problémem: Obhajoba právnické osoby v trestním řízení.

V Praze 22. 9. 2022

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,